

9. Perbet O. Stéréotypes et impact de la publicité [Ressource électronique] / O. Perbet. – Accessible à: <http://www.mercatique-electronique.com/encadrer-publicite/stereotypes-impact-publicite/>.
10. 15 Puren Ch. Perspectives actionnelles et perspectives culturelles en didactique des langues: vers une perspective co-actionnelle-co-culturelle / Ch. Puren // Les Langues modernes. – 2002 – № 3. – P. 55–71.

REFERENCES

1. Bory`sova A. S. Zhensky`j gendernij stereoty`p vofrancuzsky`x reklamnyx tekstax [Female gender stereotype in the French advertising texts]. Vestny`kRUDN, sery`ya Ly`ngvy`sty`ka, 2008. Vol. 2, pp. 69-75.
2. Butenko N. Yu. Sotsial`na psykhohiya v reklamі [Social Psychology in Advertising]. Available at <http://www.readbook.com.ua/book/37/935/>.
3. Ely`zarova G. V. Formy`rovany`e mezhkul`turnojkompetency`y` studentov v processe obucheny`ya y`noyazychnomu obshheny`yu [Formation of the intercultural competence of the students in learning foreign language]: dy`s. ... dok. ped. nauk: 13.00.02. SPb., 2001. 371 s.
4. Karamysheva T. V., Y`vanchenko A. Y`. Reklama kak komponent mezhkul`turnoj kommuny`kacy`y` [Advertising as a component of intercultural communication]. Uroky` francuzskogo yazyka: Sankt-Peterburg, 2001, pp. 97–132.
5. Kolbina T. V. Sutnist` mizhkul`turnoyi komunikaciyi yak osobly`voyi formy` social`noyi vzayemodiyi predstavny`kiv rizny`x kul`tur [The essence of intercultural communication as a special form of social interaction of different cultures]. Visny`k XDAK, Vol. 31, 2010, pp. 108 - 116.
6. Melnyk P. Yu. Zasvoyennya sociokul`turny`xstereoty`piv u roboti zreklamny`my` povidomlennyamy` [The acquisition of social and cultural stereotypes in working with advertising messages]. Inozemni movy, 2002, Vol. 1, pp. 12–15.
7. Bartes R. Le message publicitaire. L`aventure sémiologique, Paris: Éditions du Seuil, 1985, pp. 243 – 248.
8. Byram. M. Développer la dimension interculturelle dans l`enseignement des langues: une introduction pratique à l`usage des enseignants. Conseil de l`Europe, Strasbourg, 2002. 46 p.
9. Geay C. La publicité entretient-elle les stéréotypes sur les femmes? le 21 Février 2012, Accessible à: <http://tpe-stereotypesfemininspub.eklablog.com/>.
10. Girandola F. Psychologie de la persuasion et de l`engagement. Presses universitaires de Franche-Comté, 2003. 400 p.
11. Gomez S. Les stéréotypes masculins dans la publicité. Psychologie, Tendances publicitaires, 28 novembre 2012. Accessible à: <http://com-gom.com/2012/11/28/les-stereotypes-masculins-dans-la-publicite/>.
12. Moscovici S. Des représentations collectives aux représentations sociales: éléments pour une histoire / In Jodelet D. Les représentations sociales. Presses Universitaires de France, 1989, pp. 62–86.
13. Narcy-Combes M. - F. La publicité comme support à l`éveil interculturel. Cahiers de l`APLIUT. 2004, Vol. XXIII, № 3, pp. 7–24.
14. Perbet O. Stéréotypes et impact de la publicité. Accessible à: <http://www.mercatique-electronique.com/encadrer-publicite/stereotypes-impact-publicite/>.
15. 15 Puren Ch. Perspectives actionnelles et perspectives culturelles en didactique des langues: vers une perspective co-actionnelle-co-culturelle. Les Langues modernes, 2002, № 3, pp. 55–71.

УДК 378.147

АНАТОЛІЙ КЛИМЕНКО

intered_ua@ukr.net

кандидат педагогічних наук, доцент,

Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка

ВИКОРИСТАННЯ МАТРИЧНИХ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У контексті інформаційної діяльності викладача педагогічного вищого навчального закладу досліджено сутність матричних методів аналізу на прикладі SWOT-аналізу та SNW-аналізу. Розглянуто можливості їхнього використання у навчально-виховному процесі, передусім як елементу діагностики та аналізу дидактичного процесу, навчальної діяльності студента та її результатів. Звернено увагу на застосування методики SWOT-аналізу та SNW-аналізу в комплексі із соціологічною інформацією, що є важливим у роботі викладача іноземної мови. Зроблено висновок про те, що використання згаданих матричних методів аналізу у професійній діяльності

надає викладачу іноземних мов можливість визначити власні сильні сторони, перебороти загрози, подолати слабкі сторони, бути активним, приймати кращі рішення.

Ключові слова: методика навчання, інформаційна діяльність викладача ВНЗ, матричні методи аналізу, SNW-аналіз, SWOT-аналіз.

АНАТОЛІЙ КЛИМЕНКО

intered_ua@ukr.net

кандидат педагогических наук, доцент,

Тернопольский национальный педагогический университет им. Владимира Гнатюка

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МАТРИЧНЫХ МЕТОДОВ АНАЛИЗА В ИНФОРМАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОВРЕМЕННОГО ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

В контексте информационной деятельности преподавателя педагогического вуза исследована сущность матричных методов анализа на примере SWOT-анализа и SNW-анализа. Рассмотрены возможности их использования в учебно-воспитательном процессе, прежде всего как элемента диагностики и анализа дидактического процесса, учебной деятельности студента и ее результатов. Обращено внимание на использование методики SWOT-анализа и SNW-анализа в комплексе с социологической информацией, что является важным в работе преподавателя иностранного языка. Сделан вывод о том, что использование исследованных матричных методов анализа в профессиональной деятельности предоставляет преподавателю иностранного языка определить собственные сильные стороны, преодолеть угрозы, преодолеть слабые стороны, быть активным, принимать лучшие решения.

Ключевые слова: методика обучения, информационная деятельность преподавателя вуза, матричные методы анализа, SNW-анализ, SWOT-анализ.

ANATOLIY KLYMENKO

intered_ua@ukr.net

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

THE USE OF MATRIX METHODS OF ANALYSIS IN INFORMATIONAL ACTIVITY OF A MODERN UNIVERSITY TEACHER OF FOREIGN LANGUAGES

The essence of matrix analysis methods on the example of the SWOT-analysis and SNW-analysis has been investigated in the context of university teacher's information activity. The possibilities of implementation of these methods into the educational process, especially as part of diagnostic and didactic analysis of the whole process, students' learning activities and its results, planning educational activity, its use in design and realization of the program of professional and personal development, as well as diagnostics of the efficacy of personal professional activity have been discussed. Attention was also paid to implementation of SNW and SWOT methods of analysis in a complex with sociological information, an important issue in the work of a university teacher of a foreign language. The conclusion has been made with a statement, that the use of matrix analysis methods, such as SWOT and SNW, in the professional activity provides a teacher of foreign languages with technique for defining his/her own strengths, use the educational opportunities in their variety, cope with the threats, as well as weaknesses, be proactive, take better decisions etc.

Keywords: methods of training, informational activity of a university teacher, matrix methods of analysis, SNW-analysis, SWOT-analysis.

Вдосконалення й підвищення рівня якості іншомовної освіти, з огляду на стрімке збільшення обсягів нової інформації, в умовах ВНЗ актуалізує проблему організації та здійснення викладачем інформаційної діяльності, аналізу різного виду інформації, в т. ч.

педагогічної, з якою йому доводиться працювати. Прийняття педагогом ефективних рішень для швидкого та адекватного реагування на змінні умови мотивує необхідність оволодіння відповідним методично-аналітичним інструментарієм та ефективно застосовувати його. Невміння або недостатнє вміння працювати з інформацією (здійснювати її пошук, аналіз, синтез) свідчить як про низький рівень інформаційної культури викладача, так і про недостатню результативність його роботи.

Інформаційній діяльності педагога у вітчизняній науці присвятили свої праці В. Варенко [1], М. Жалдак [2], А. Коломієць [3], Н. Морзе [4] та інші вчені. Їхні наукові здобутки сформуливали підґрунтя для подальшої розробки окремих аспектів вказаної проблеми. Разом з тим досі належно не досліджено можливість використання матричних методів аналізу на кшталт SWOT, SNW та інших у сфері професійної освіти, зокрема у процесі підготовки майбутніх викладачів іноземних мов.

Мета статті – розкрити сутність методів SWOT-аналізу та SNW-аналізу й обґрунтувати можливості їх використання у професійній діяльності педагога.

Метод SWOT (акронім чотирьох англійських слів) полягає в розподіленні чинників подій на чотири категорії: strengths (сильні сторони), weaknesses (слабкі сторони), opportunities (можливості) і threats (загрози). Спочатку він застосовувався для структурування знань про поточну ситуацію і тенденції її розвитку, згодом – для створення моделі стратегії поведінки організації у маркетингу.

Оцінка й перевірка правильності прийняття рішення за допомогою методів SWOT-аналізу інформації надає можливість фахівцю проаналізувати правильність запропонованого рішення, підтримати його реалізації та оцінити можливі недоліки. Оскільки цей аналіз загалом не містить специфічних індивідуальних категорій, його можна застосовувати до будь-яких установ, організацій, окремих людей і країн для побудови стратегій у різних сферах діяльності. Перспективним, на нашу думку, є використання SWOT-аналізу, разом із традиційними способами, у принципово нових сферах, і зокрема, в освітній галузі, як для аналізу ефективності діяльності навчального закладу загалом, так і для оцінки роботи педагогічного працівника зокрема.

Розглянемо можливі напрямки застосування згаданого методу у роботі викладача ВНЗ, що надає йому можливість визначити та проаналізувати позитивні й негативні внутрішні (сильні й слабкі сторони) та зовнішні (можливості й загрози) фактори, які є релевантні певній конкретній ситуації, рішенню чи пропозиції.

Проведення викладачем персонального SWOT-аналізу, на нашу думку, стосується таких проблем:

- планування педагогічної діяльності за методикою цього аналізу дозволить викладачу оцінити переваги і недоліки власної методики й застосування інформаційних технологій ще до їхньої безпосередньої апробації у конкретному навчальному середовищі;

- використання SWOT-аналізу як методу зворотного зв'язку зі студентами. Студенти можуть використовувати його для того, щоб надати відгук про методику викладача, ефективність різноманітних навчальних стратегій і технологій, котрі використовуються на заняттях, що допоможе педагогу вирішити, які стратегії можна застосовувати надалі, а які необхідно змінити чи оновити;

- діагностика ефективності власної професійної діяльності. Застосування вказаного методу у діагностиці дозволить поряд із сильними сторонами, тобто позитивом, визначити слабкі або потенційно слабкі сторони у педагогічній діяльності викладача;

- використання у розробці та реалізації програми професійного самовдосконалення. Вивчення на основі методу власних сильних і слабких сторін допоможе зрозуміти негативні фактори, які впливають на процес викладання, що повинно враховуватися у плануванні програми підвищення власного професійного рівня.

У реалізації методу персонального SWOT-аналізу, на нашу думку, важливим етапом є розробка педагогом спеціальної анкети з метою проведення діагностики за чотирма означеними вище категоріями. Типова анкета повинна містити наступні запитання на самовизначення респондентом:

1. Категорія «сильні сторони»:

- а) Що Вам добре вдається робити? Що Вам вдається робити краще від інших?
- б) Якими унікальними ресурсами, навичками, кваліфікаціями Ви володієте?
- в) Що відзначають як сильні сторони у Вас інші?

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

- г) Якими досягненнями Ви пишаєтеся?
 в) У які цінності Ви вірите?
 2. Категорія «можливості»:
 а) Які можливості є для Вас доступні?
 б) Якими актуальними сучасними новими віяннями в науці, тенденціями Ви можете скористатися?
 в) Як Ви можете трансформувати власні сильні сторони у можливості?
 г) Чи є поруч з Вами люди, які можуть Вам допомагати, радити?
 д) Якими ситуаціями Ви можете скористатися?
 3. Категорія «слабкі сторони»:
 а) Що Ви могли би робити краще?
 б) Яких ресурсів, навичок, умінь Вам не вистачає?
 в) Що вбачають як слабкі сторони у Вас інші?
 г) Що Ви уникаєте робити?
 д) Які Ваші негативні звички на роботі?
 е) Які особисті риси Вам заважають?
 4. Категорія «загрози»:
 а) Які стоять перед Вами перешкоди?
 б) Які загрози можуть зашкодити Вам?
 в) Що роблять Ваші колеги?
 г) До яких загроз можуть призвести Ваші слабкі сторони?

На основі SWOT-аналізу науковцями розроблено вдосконалений метод SNW. Він полягає у розподіленні чинників подій на наступні категорії:

- strength (сильна сторона);
 neutral (нейтральна сторона);
 weakness (слабка сторона);

Замість присутніх у методі SWOT категорій «загрози» й «можливості» SNW пропонує такий провідний компонент, як «нейтральна сторона». Головним аргументом на користь використання цієї категорії є твердження про те, що часто для перемоги у конкурентній боротьбі може виявитися достатнім стан нейтральних позицій і декількох «сильних сторін» на противагу «слабким» і «сильним» сторонам.

SNW-аналіз в умовах педагогічного ВНЗ доцільно застосовувати для аналізу як дидактичного процесу загалом, так і навчальної діяльності студента та її результатів зокрема. Розглянемо приклади використання цього матричного інструменту (табл. 1, 2, 3, 4):

Таблиця 1

SNW-аналіз особистісно-професійних якостей випускника педагогічного ВНЗ

№	Параметри	Сторони		
		сильна	нейтральна	Слабка
1	інформаційна компетентність			
2	глибина пізнавальних інтересів			
3	критичність розуму			
4	розвиненість спостережливості, волі, уяви, пам'яті			
5	об'єктивна самооцінка			
6	почуття громадянської відповідальності			
7	уміння професійної самоорганізації			
8	вимогливість, принциповість			
9	об'єктивність			
10	наполегливість			
11	моральна культура			
12	артистизм			
13	загальна ерудиція			

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

14	рівень професійно-педагогічної підготовки, інтерес до педагогічної діяльності			
15	педагогічний такт			
16	педагогічне мислення			
17	професійно-педагогічна працездатність			
18	прагнення до науково-педагогічної творчості			
19	культура і комунікативна компетентність			
20	почуття гумору			
21	толерантність			
22	дисциплінованість			

Аналогічне дослідження особистісних та професійно-значущих якостей студентів також дає підстави здійснити порівняльний SNW-аналіз за вказаними параметрами.

Таблиця 2

SNW-аналіз сформованості інформаційної культури студента за її компонентами

№	Компоненти та складові інформаційної культури студента		Сторони		
			Сильна	Нейтральна	Слабка
1	Мотиваційно-особистісний	особисте ставлення, креативність у виборі та використанні інформаційних технологій у навчанні та майбутній професійній діяльності			
		ставлення до необхідності володіння інформаційно-аналітичними вміннями			
		ставлення до необхідності планування власної інформаційної діяльності			
		ставлення до необхідності планування програми професійного самовдосконалення			
2	Гносеологічний	знання про культуру			
		знання про інформацію, інформаційне суспільство			
		знання про інформаційну культуру учителя			
		знання про інформаційні технології, можливості їхнього використання у навчальному процесі, педагогічній діяльності, а також для професійного самовдосконалення			
3	Процесуально-діяльнісний	володіння навичками та вміннями користувача персонального комп'ютера			
		володіння вміннями працювати з інформацією			
		вміння планувати свою інформаційну діяльність, передбачати та аналізувати її результати			
		робота над розвитком вмінь, необхідних для формування власної інформаційної культури			

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У контексті діагностики рівня сформованості інформаційної культури студента SNW-аналіз дає можливість визначити домінуючі складові та компоненти інформаційної культури як сильні сторони, а також вказати на слабкі й нейтральні.

Розглянемо приклад застосування інструменту SNW з метою порівняльного аналізу навчально-виховної діяльності та її результатів у студентів I та V курсів факультету іноземних мов педагогічного ВНЗ у процесі професійної підготовки (табл. 3 і 4).

Таблиця 3

SNW-аналіз сформованості компонентів іноземномовної лінгвосоціокультурної компетентності студента I курсу

№	Компоненти	Сторони		
		сильна	нейтральна	Слабка
1	соціолінгвістична		–	
2	соціокультурна		–	
3	соціальна			–

Таблиця 4

SNW-аналіз сформованості компонентів іноземномовної лінгвосоціокультурної компетентності студента V курсу

№	Компоненти	Сторони		
		сильна	нейтральна	Слабка
1	соціолінгвістична	–		
2	соціокультурна	–		
3	соціальна	–		

Методика SWOT-аналізу та SNW-аналізу ефективно застосовується у комплексі із соціологічною інформацією, яка отримуються насамперед в результаті аналізу документів з різним ступенем повноти, що відображають соціум суспільства.

Для викладача педагогічного ВНЗ джерелом соціологічної інформації є текстові повідомлення, які є в протоколах засідання кафедр, вчених рад, доповідях, рішеннях, наукових публікаціях тощо. Ця інформація суттєво впливає на загальні висновки стосовно більш чіткого і реальнішого розуміння процесів, що відбуваються. Вказані методи дозволяють отримати відомості про минулі події, спостерігати за якими вже неможливо. Вивчення документів нерідко дозволяє виявити тенденції, динаміку їх змін та розвитку, що вносить корективи до даних, здобутих в ході SWOT-аналізу та SNW-аналізу.

Використання матричних методів аналізу, зокрема SWOT та SNW, у професійній діяльності надає викладачу іноземних мов можливість визначити власні сильні сторони, сповна скористатися педагогічними можливостями, перебороти загрози, подолати слабкі сторони, бути активним, приймати кращі рішення тощо.

Серед перспективних педагогічних тем для майбутніх наукових досліджень відзначаємо подальше вивчення та вдосконалення методології проведення аналізу інформаційної діяльності педагога, зокрема дослідження інших матричних методів, що вже частково чи сповна застосовуються в різних галузях вітчизняної та зарубіжної науки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність: навч. посібник / В. М. Варенко. – К.: Університет «Україна», 2014. – 417 с.
2. Жалдак М. І. Проблеми інформатизації навчального процесу в школі і в вузі / М. І. Жалдак // Сучасна інформаційна технологія в навчальному процесі: зб. наук. праць. – К.: КДПІ ім. М. П. Драгоманова, 1995. – С. 3–16.
3. Інформаційна культура вчителя початкових класів: монографія; наук. ред. Р. С. Гуревич. – Вінниця: ВДПУ, 2007. – 379 с.
4. Морзе Н. В. Методична система підготовки майбутніх вчителів інформатики в педагогічних університетах: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Н. В. Морзе. – К., 2003. – 445 с.

REFERENCES

1. Varenko V. M. Informatsiyno-analitychna diyal'nist': Navch. posibnyk. [Informational and analytical activity: Textbook] / V. M. Varenko – K.: Universytet «Ukrayina», 2014. – 417 p.
2. Zhaldak M. I. Problemy informatyzatsiyi navchal'noho protsesu v shkoli i v vuzi [The problems of informatization of study process at school and at a higher educational institution] / M. I. Zhaldak // Suchasna informatsiyna tekhnolohiya v navchal'nomu protsesi: zb. nauk. prats'. – K.: KDPI im. M. P. Drahomanova, 1995. – P. 3–16.
3. Informatsiyna kul'tura vchytelya pochatkovykh klasiv: monohrafiya [Information culture of a primary school teacher: monograph]; nauk. red. R. S. Hurevych. – Vinnytsya: VDP, 2007. 379 p.
4. Morze N. V. Metodychna systema pidhotovky maybutnikh vchyteliv informatyky v pedahohichnykh universytetakh: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.02 [Methodical system of future Information Technology teachers' training at pedagogical universities: dissertation] / N. V. Morze. – K., 2003. – 445 p.

УДК 37. 015. 311: 82. 091= 11 Франко

НАТАЛІЯ РОКІЦЬКА

ndaniv@ukr.net

кандидат педагогічних наук, доцент,

Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка

**НІМЕЦЬКОМОВНА СПАДЩИНА ІВАНА ФРАНКА У ФОРМУВАННІ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Висвітлена німецькомовна спадщина І. Франка з урахуванням особливостей його міжкультурної діяльності, яка найбільш яскраво виявилась у публікаціях письменника, скерованих до німецькомовного читача та перекладах його творів. Показано, що в своїй багатогранній діяльності І. Франко завжди орієнтувався на європейські масштаби, підтримуючи своєю літературознавчою діяльністю якісний рівень духовних надбань українства. Оскільки важливою умовою формування міжкультурної компетентності під час професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов є культурологічна складова із збереженням ціннісного ставлення до національної та іноземних культур, то запропоновано в цьому процесі творчо використовувати німецькомовне літературне надбання геніального письменника і мислителя І. Франка.

Ключові слова: Іван Франко, німецькомовна спадщина, міжкультурна діяльність, національна культура, міжкультурна компетентність.

НАТАЛІЯ РОКИЦКАЯ

ndaniv@ukr.net

кандидат педагогических наук, доцент,

Тернопольский национальный педагогический университет им. Владимира Гнатюка

**НЕМЕЦЬКОМОВНА СПАДЩИНА ІВАНА ФРАНКА У ФОРМУВАННІ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Отображено немецкоязычное наследие И. Франко с учетом его межкультурной деятельности, которая особенно ярко отражена в публикациях писателя для немецкоязычного читателя и переводах его произведений. Отмечено, что в своей многогранной деятельности И. Франко всегда ориентировался на европейские масштабы, поддерживая своей литературоведческой деятельностью качественный уровень духовного наследия украинства. Поскольку важным условием формирования межкультурной компетентности в процессе профессиональной подготовки будущих учителей иностранного языка является культурологический компонент со збереженням ціннісного ставлення к національной и иноязычным культурам, то предложено использовать немецкоязычное литературное наследие гениального писателя и мыслителя И. Франко.